

Uchwała Nr 218/2025
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 14 listopada 2025 r.

dotycząca projektu *Ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z wynikami ewaluacji jakości działalności naukowej za lata 2022–2025*

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, stosownie do art. 329 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.), w odpowiedzi na pismo Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 30.10.2025 r. (pismo nr DP-WL.0220.24.2025.JL, podpisane przez Sekretarz Stanu K.Zioło-Pużuk) przekazujące do zaopiniowania projekt *Ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z wynikami ewaluacji jakości działalności naukowej za lata 2022–2025* (numer w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów – UDER93) przedstawia następujące stanowisko.

1. Propozycja przepisów pojawia się w kontekście szerokiej dyskusji dotyczącej wad mechanizmów drugiej ewaluacji, w szczególności manipulacji punktacją na listach czasopism, ekspansji tzw. „czasopism drapieżnych” i poważnego wpływu liczebności dyscypliny na wynik ewaluacji. Deklarowanym celem projektu jest zapobieżenie zbyt dotkliwym konsekwencjom dla ewaluowanych jednostek w sytuacji ryzyka, że wyniki ewaluacji za lata 2022-2025 niedokładnie oddadzą rzeczywisty poziom jakości działalności naukowej. W przypadku obniżenia kategorii naukowej do poziomu B projekt przewiduje między innymi utrzymanie prawa do samodzielnego tworzenia kierunków studiów, możliwość kontynuacji postępowań doktorskich w jednostkach oraz czasowe utrzymanie działalności szkół doktorskich. Okres obowiązywania przepisów przewidziano od momentu ogłoszenia wyników „drugiej ewaluacji”, czyli od 2026 roku, do zakończenia „trzeciej ewaluacji” w roku 2030.
2. Rada zwraca uwagę, że uzasadnienie nowelizacji opiera się wątpliwości co do jakości i wiarygodności aktualnego systemu ewaluacji i obawie, że w niektórych przypadkach obniżenie kategorii do B (i związane z tym konsekwencje) nie będą odzwierciedlały rzeczywistej jakości działalności naukowej. Należy jednak zauważyć, że nowelizowane przepisy będą miały zastosowanie również w sytuacjach, w których obniżenie kategorii do B jest całkowicie uzasadnione. W konsekwencji proponowana nowelizacja istotnie zmniejsza sens prowadzenia ewaluacji w ogóle. Z tego powodu Rada uważa, że uzasadnienie projektu nie jest pod tym względem wystarczające i wyraża wątpliwość, czy taka nowelizacja jest w ogóle potrzebna.
3. Jeżeli jednak nowelizacja miałaby wejść w życie, to Rada przedstawia następujące uwagi i propozycje niezbędnych uzupełnień:
 - a. Proponowane przepisy dotyczące wstrzymania rekrutacji do szkół doktorskich (art. 4 projektu) nie biorą pod uwagę sytuacji, w której szkoła obejmuje kilka

dyscyplin o różnej ocenie. Uzyskanie kategorii B w jednej z dyscyplin powinno wstrzymywać rekrutację jedynie do programu opartego na tej dyscyplinie, a nie do całej szkoły, ponieważ inne rozwiązanie hamowałoby kształcenie doktorski w dyscyplinach utrzymujących wysoką jakość. Obecne brzmienie proponowanego przepisu Rada Główna **opiniuje negatywnie** i postuluje odpowiednią modyfikację przepisów w projekcie.

- b. Rada Główna uważa za zasadne rozważenie, czy analogiczne do zaproponowanych w projekcie dla tworzenia kierunków studiów rozwiązania nie powinny objąć **potwierdzania efektów** uczenia się, ponieważ ograniczenia wynikające z obniżenia kategorii naukowej mogą mieć w tych dziedzinach równie dotkliwe skutki.
 - c. Istotnym **uzupełnieniem** projektu powinny być również przepisy odnoszące się do federacji uczelni. Obowiązujący obecnie warunek likwidacji federacji w przypadku uzyskania w jakiejkolwiek dyscyplinie kategorii niższej niż B+ wydaje się zbyt surowy. Zasadne byłoby umożliwienie dalszego funkcjonowania federacji do czasu trzeciej ewaluacji, o ile w drugiej ewaluacji nie więcej niż dwie dyscypliny uzyskały kategorię B. Takie rozwiązanie pozwoliłoby uniknąć destabilizacji struktur, które powstały w wyniku strategicznych decyzji konsolidacyjnych.
 - d. Projekt wymaga także **doprecyzowania** w zakresie uczestnictwa uczelni w programie „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” (IDUB). Uczelnie, w których w drugiej ewaluacji nie więcej niż dwie dyscypliny otrzymały kategorię B, powinny zachować prawo uczestnictwa w konkursach IDUB. Równocześnie należy zadbać (konieczna jest analiza i interpretacja odpowiednich przepisów) o to, by ewentualne obniżenie kategorii nie powodowało automatycznego wykluczenia z programu IDUB uczelni, które w dalszym ciągu spełniają inne kryteria doskonałości.
4. Rada Główna podkreśla, że projekt wprowadza przepisy przejściowe, jednakże nie rozwiązuje kluczowych problemów strukturalnych systemu nauki. W nowych przepisach definiujących trzecią ewaluację należy zadbać o mechanizmy, które zdemotywuja instytucje i ich pracowników do stosowania niewłaściwych etycznie praktyk i zapewnią uzyskanie możliwie obiektywnego obrazu jakości badań naukowych uprawianych w polskich instytucjach.

Uchwałę otrzymuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys